

Bland Bögar, Män och Fjollar

Om heteronormativ reproduktion av begär och genus i diskurs och praktik inom ”bögvärlden”

Harald Idestrom

Lunds Universitet

Genusvetenskapliga Institutionen

VT 15 GNVK01

Handledare: Anna Olovsson Löf

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

This bachelor's thesis has focuses on the internal hierarchies of gender within the gay, male, community. Based on interviews with young gay men in Sweden, I explore the way that we (for I situate myself in the studied field) feel, experience and relate to concepts of masculinity, femininity and desire. From this I conclude that the position of negotiation with hegemonic masculinity is one of precariousness. To perform the hegemonic is to restrain and shed parts of one's subject and feeling of self, but to embrace the effeminate "gayness" is also perilous for it questions the order of normative gender and it means a loss of gender-based power in a patriarchal society – and also the sense of being male/manly. A second point of my conclusions is that desire is based on a dichotomous and heterocentric understanding of desire. Sexual acts, and the gendered connotations thereof, are based on a discourse of idealised heterosexuality. While "bottoms" are denoted as effeminate, both socially and morphologically, their masculine counterparts, "tops", own a symbolic capital of heterosexualised and "true" masculinity.

I draw on Judith Butlers' queer theory, a gendered understanding on Pierre Bourdieus capital theory, and R.W. Connells theorisation of masculinity.

Acknowledgements

First and foremost, my deepest gratitude to my wise supervisor, Anna Olovsson Lööv, who guided me in my hours of confusion and despair with a keen eye and comforting advice.

Secondly my friends Mikael Silfors and Marco Zamorano-Tóth who read and commented numerous draft and gave new, important and insightful perspectives.

My mother, Katarina Idestrom the grammar queen. My classmate Alice Nordin, with whom I have shared desperation, stress and endless joy.

And to my oldest friend and beloved flatmate Annika Barnard who paved the way and shared her wisdom throughout the semester.

Keywords: queer masculinity, masculinity as capital, top, bottom, sissyphobia, gay men

Nyckelord: queer maskulinitet, maskulinitet som kapital, aktiv, passiv sissyphobia, bögar

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	4
METOD & MATERIAL	5
INFORMANTERNA	5
DISKURSANALYTISKA UTGÅNGSPUNKTER	8
TEORETISKT RAMVERK	11
QUEERA FÖRSTÅELSER AV GENUS	11
MASKULINITETER	13
TIDIGARE FORSKNING	16
ANALYS	18
INLEDNING	18
FJOLLIG MASKULINITET	18
AMBIVALENTA MASKULINITETER	22
RELATIONELLA MASKULINITETER	24
UNDERORDNADE MASKULINITETER OCH DIKOTOMA BEGÄR	26
AVSLUTANDE DISKUSSION	29
REFERENSFÖRTECKNING	31

Inledning

Det är ju lättare att vara en maskulin bög, än en feminin bög. – Axel

Det var med något nervösa steg som jag gick till den där festen en sommarkväll 2013. Det var min första erfarenhet av en bögfest, och jag som oftast brukar hänga med kvinnor kände mig plötsligt litet osäker. Den rymliga lägenheten var full av folk. I ett hörn satt några (obligatoriska) faghags¹ men annars är ”folk” i alla bemärkelser bögar. Då jag inte kände någon förutom värden försökte jag mingla runt så mycket jag kunde, och ganska snabbt märktes en tydlig uppdelning mellan ”coola”/”creddiga” och de ej så ”coola”/”creddiga”. Det utmärkande kring den förstnämnda gruppen var deras resliga längd, deras svarta kläder, en grabbig atmosfär, deras nonchalanta jargong samt deras ambivalenta attityd till de andra. Denna andra grupp kan beskrivas som motsatsen, de var generellt något kortare, hade färggladare kläder, var mer flamboyanta, och var mer, vad som kanske skulle beskrivas som, ”bögiga”. Och det är när jag minglar förbi några av den förstnämnda som jag har kommentaren *”Kolla vem som kom in genom dörren! Vilken jävla kuddbitare alltså.”* [Skratt] Här drogs alltså en skiljelinje mellan dem och denna ”kuddbitare”², och tituleringen blev en tydlig markör för underordning och femininitet. Ett mönster av genusyttringar och hierarki blev tydligt i den stunden för mig – denna outsider på insidan.

Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka konstruerandet av genus i och genom intersektionen kön-genus-sexualitet – eller mer specifikt man-maskulinitet-homosexualitet genom en kartläggning av hur genushierarkier kan skapas i tal och praktik, och även då en skenbar homogenitet råder.

Målet är inte enbart att bredda det befintliga forskningsfältet utan även att producera en emancipatorisk förståelse av patriarkala processer i en kategori av män som sällan skådas genom maskulinitetskritiska ögon: vi bögar. För ju mer vi kan förstå patriarkatets mekanismer och funktioner ju mer kan vi peka ut, kritisera och självrannsaka.

Arbetets frågeställningar är dessa

- *Hur konstrueras genus inom en manlig, homosexuell kultur?*

---

¹ Heterosexuella kvinnor med främst bögar som umgängeskrets.

² Den penetrerade parten, passiv, bottom

- *Hur skapas (genus)ordning utifrån detta genusförhållande?*

Ämnet tilltalar mig dels på grund av levda erfarenheter inom kulturen, och dels rent akademiskt – det finns en lucka i intersektionen maskulinitetsstudier och queerteori, och ifyllandet av den menar jag kommer kunna utöka vår förståelse av konstruerandet av kön, genus och sexualitet. Mitt arbete med detta kommer på grund av min närhet till ämnet innebära viktiga reflektioner gällande positionering, reflexivitet och hanterandet av en stor och ofta emotionellt förankrad förförståelse.

Metod & Material

Grunden för detta arbete är 5 kvalitativa semi-strukturerade intervjuer med bögar mellan 19-25 år gamla. Intervjuerna är mellan 32 och 48 minuter långa och är i varierande grad en diskussion, ett samtal eller en mer klassisk intervju, något som har stämning stunden har fått avgöra. Vissa har känt sig mer bekväma, svävat ut och talat oavbrutet länge, andra har bjudit in till mer av ett samtal, ställt motfrågor, eller ställt samma frågor tillbaka till mig. Varje intervju fortskred mer organiskt än bara genom mina uppstyltade frågor, allt beroende på den dynamik som växte fram i samtalet/intervjun. Som grund för intervjuerna hade jag en intervjuguide som stöd (se bilaga 1) med frågor, öppna och letande/”probing”, som behandlade olika temata kring 1) deras bakgrund, 2) personliga erfarenheter och relationer till olika genuskonstellationer samt 3) erfarenheter och känslor inför ”gayvärlden”.

Informanterna

David³ är 19 år gammal och läser till förskollärare, han är uppvuxen i ett arbetarklasshem i en mindre ort i Skåne, han ger ett lugnt, något reserverat intryck och låter mig leda intervjuens riktning. David tog själv kontakt med mig via ”quiser.com” där jag hade ett konto specifikt för efterlysning av informanter och anmälde sitt intresse för att delta i studien.

Jonathan, 25 år gammal är uppvuxen i en förort till Stockholm. Även han har en arbetarklassbakgrund, och arbetar för närvarande vid ett departement. Han är eftertänksam och bekväm med att styra samtalet mot andra, nya riktningar.

Patrik är 24 år, är statsvetare och äger en tydlig medelklassperformance och är uppvuxen i en välbärgad mindre stad i Skåne. Han är sedan tidigare en bekant till mig och samtalet är öppet

---

³ Alla namn är fingerade.

och bekvämt från första början, och är just det – ett samtal och dialog mer än en helt strukturerad intervju.

William är 24 år och läser till en kandidatexamen i utvecklingsstudier. Han är uppvuxen i Skåne och är tydligt genom klädsel, bakgrund och performance från medelklassen. William är också en bekant som inte är rädd för att styra samtalet och han pratar länge, oavbrutet och associerar fritt.

Axel är 22 år gammal och läser till arkitekt, är uppvuxen i Stockholms innerstad och sällar sig till Williams och Patriks klassbakgrund. Axel hörde av sig till mig med en intresseanmälan efter att jag hade efterlyst informanter i en Facebookgrupp. Han är något osäker i sina svar och oroar sig under intervjun att han inte har ”tillräcklig koll” men intervjun är ändå lättsam och bekväm och Axel visar eftertänksamt intresse för varje fråga.

Rasmus är 25 år gammal och är uppvuxen i ett medelklasshem i en mindre mellansvensk stad. Han är politiskt engagerad inom autonomvänstern och är tydligt ideologiskt driven i sina resonemang kring de genusstrukturer vi talar om.

Då jag själv även är en del av min egen urvalsgrupp har jag valt att använda mina egna svar jag själv har givit i vissa av intervjuerna där mina informanter har ställt motfrågor till mig som material (detta tydliggörs i citaten). Detta har jag gjort för att dels komma närmare min egen studie och för att bryta ner den distans som kan uppstå i en forskare-studiefält relation, något jag utvecklar under nedan.

Metodologi

Den semistrukturerade intervjutekniken finner jag vara adekvat ur en etisk synvinkel där jag låter mina informanter ta mer utrymme och få frihet i vårt samtal kring ämnet, en social situation som bör ses som ett fönster för individuell subjektivitet och kollektivistiskt samhörighet.⁴

Sociologerna Shamser Sinha och Les Back menar att ett närmande av ett undersökningsfält, som de beskriver med en metafor om malmetande (*mining*) är inkräktande, något letas upp och tas ifrån intervjuperson.⁵ Psykologerna Steina Kvale och SvendBrinkmann skriver även om denna malmetarmetafor, och menar att den bär med sig ekon av en förståelse kring det studerade ämnet som något rent och oförstört som förväntas kunna hämtas ur informanten

---

⁴ Madison Soyini, *Critical ethnography*, (2012), sid. 28

⁵ Sinha & Back, *Making methods sociable: dialogue, ethics and authorship in qualitative research*, (2014) sid. 476

bara annat rensas ur materialet.⁶ Även om det visserligen är ett ”något” som eftersöks (känslor, erfarenheter, tankar), så eftersöks det med ett gemensamt letande⁷ vilket vidare bryter ner den dikotoma relationen mellan forskande subjekt – studerat objekt. Jag kommer dock inte ha samma möjligheter/tid/resurser som Sinha och Back i deras dialogiska studie om/med migranter i London, men med till buds stående medel har jag försökt engagera mina informanter så långt som möjligt utöver själva intervjusituationen. Rent konkret har detta inneburit att jag skickat ut transkriberingar till respektive informant och bett dem kommentera, komplettera och/eller censurera texten. Tyvärr har mina informanter visat ett svalare intresse än jag hade hoppats på för vidare engagemang än för själva intervjuerna. Vissa har tipsat om filmer, tv-serier jag borde se eller egna analyser av orättvisor eller attityder. Det visade sig dock vara svårt att i en så full utsträckning göra så dialogisk forskning som jag hade ambitioner om, mycket på grund av brist på tid, och/eller lust hos mina informanter.

Ambitionen med studien är att bredda förståelsen av konstruerandet av kön genom och i intersektionen kön-genus-sexualitet. Mer specifikt: bögars förståelse och värderingar av maskulinitet för att förstå de inbördes relationerna inom en underordnad maskulinitet⁸ genom en queer förståelse av kön,⁹ grundat i diskursiva formationer/konstruktioner med en intervention av en för fältet närmare intervjustudie där mina informanternas egna röster blir hörda och erkända. Det vill säga ett engagerande av dem som kunskapsbärande subjekt¹⁰ och inte enbart bärare av diskurser som ska extraheras ur dem, utan som analyserande, tänkande, kännande människor. Syftet med detta är att inte avfärda mer konkreta och vardagliga erfarenheter och känslor utan snarare bredda och utveckla de olika perspektiven synergiskt.

I detta arbete vävs etik och metod tillsammans, dels i ansträngningen att vara en ”schysst” forskare och dels i vilken typ av kunskap som produceras. Detta menar jag ger en mer nyanserad och mångfacetterad förståelse, och inte bara stöpt i ett sinne (något som lätt kan färgas av förförståelser). Med detta sagt kvarstår ändå det faktum att det är jag som lägger sista handen för projektet, det är i mitt namn uppsatsen blir publicerad och jag som står ansvarig för den typ av kunskap som producerats och vilka analytiska val som sedan gjorts. Dessa försök till närmande ser jag ändå vara av yttersta vikt ur ett metodologiskt och etiskt perspektiv.

---

⁶ Kvale Steinar & Brinkmann Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, (2009) sid. 64

⁷ Jmf Resenärsmetaforen: Kvale & Brinkmann (2009) sid. 64

⁸ R.W Connell, *Maskuliniteter*, (2008)

⁹ Butler, *Gender Trouble* (1990)

¹⁰ Mulinari, Diana, *Forskarens biografi och situerad kunskapsproduktion*, 2005, sid. 115

Diskursanalytiska utgångspunkter

Metoder måste ses som redskap och ett sätt för oss att närma oss fältet menar sociologen Karin Widerberg. En metod är alltså inte en statisk teknik som helt och hållet går att lära från en bok, utan en guide till hur vi skapar förståelse och kunskap kring fältet och hur vi närmar oss det.¹¹

Ett diskursanalytiskt perspektiv är av stor vikt för mitt tillvägagångssätt då jag har en queer/diskursiv förståelse av kön/genuskonstruktioner. Då jag också är intresserad av bögars egna erfarenheter och känslor, associationsbanor och förståelser av maskulinitet har jag genomfört en intervjustudie. I intersektionen av dessa metodval uppstår frågor kring diskursers påverkan inom ”bögvärlden” vilka ord/tecken väljs för att skapa förståelser kring maskulinitet och begär? Vilka kedjor av ekvivalens dras emellan dessa? Och vilka känslor förknippas med tecknen? Vilka maskulinitetsdiskurser finns inom bögvärlden? Diskurser påverkar inte bara människors världsbild utan även deras känslor till den – antingen i motstånd eller samarbete med dem.

För att först behandla och dela upp materialet tematiskt valde jag att utföra en riktad innehållsanalys. Metoden har som syfte att konceptuellt utveckla eller validera ett teoretiskt ramverk eller teori. Befintlig teori eller forskning är därmed en utgångspunkt i utvecklandet av forskningsfrågan, något jag redan har beskrivit i framställningen av mina egna forskningsfrågor.¹² Vidare har jag identifierat och kategoriserat de utsagor av fenomen som jag redan innan har valt att undersöka: maskuliniteter, genusstrukturer osv. Dessa kategorier har vuxit fram ur materialet självt beroende på hur mina informanter närmar sig maskuliniteter/genusstrukturer (se del II). Resultaten av en riktad innehållsanalys är som tidigare nämnts att bekräfta, utveckla, och ibland motsäga, befintlig forskning och teori. Detta medför dock en risk för att begränsa forskarens förståelsehorisont för materialet, det blir därmed troligare att forskare hittar stöd för snarare än motstånd mot tidigare forskning/teori.¹³ För att motverka detta har jag försökt att hålla en så genomgående dialog som möjligt med mina informanter och deras förståelse av ämnet. Det har dock begränsats i mån av mina informanternas möjlighet/vilja att fördjupa sig i mitt arbete men det dialogiska förhållningssättet har som tidigare nämnts varit viktigt för mig.¹⁴

---

¹¹ Widerberg, Karin, *Kvalitativ forskning i praktiken*, (2002), sid. 66

¹² Hsiu-Fang Hsieh & Sarah Shannon, *Three Approaches to qualitative content analysis*, (2005), sid. 1282

¹³ Hsiu-Fang & Shannon, (2005), sid. 1283

¹⁴ Ibid.

Efter denna tematiska uppdelning hade genomförts valde jag att använda diskursteori för nästa steg av analysen.

Diskursteori

Genom att fokusera på de spänningar och motsägelser som materialet utgör kan diskursiva praktiker förstås. Ernesto Laclau och Chantal Mouffe introducerade en rad begrepp:

Nod – fungerar som centra/kärnor för diskurser, ekvivalenskedjor – sätt/praktik som tecken får innehåll och kopplas till varandra, moment – tecken som har fått sin betydelse cementerad inom en viss diskurs, hegemoni¹⁵ – diskurs som inte utmanas, element – tecken det råder kamp om.¹⁶ Genom att utröna de olika tecknens roll i ett material kan vi se hur den sociala praktiken är diskursivt strukturerad, vilka betydelser som är uteslutna, vad som är oemotsagt och vilka linjer av likhet/olikhet som dras mellan begrepp.¹⁷

Utgångspunkten för Laclau och Mouffes diskursteori är att samhället, diskurser och all social konstruktion (allting) är kontingent, och i förlängningen flytande och föränderligt.¹⁸ Detta synsätt har kritiserats av bland annat Norman Fairclough för att inte ta hänsyn till att olika aktörer i samhället inte har samma makt att förändra diskurser som andra.¹⁹ Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips svarar på denna kritik och menar att Laclau och Mouffe inte förutsätter att hegemoniska sociala inrättningar är lätta att ändra, även om de teoretiskt är kontingenta.²⁰

Poststrukturalistiska analyser tenderar att bortse från individen, från känslor och levda erfarenheter.²¹ Bergström och Boréus menar att ett stort problem med ett rent diskursanalytiskt tillvägagångssätt är att verkligheten reduceras till idealism – det vill säga att begrepp och idéer blir oberoende en yttre verklighet.²² Som kritik mot detta förslår de Slavoj Žižeks resonemang om formering av sociala identiteter och politiska diskurser som psykologisk identifikation. Žižek menar att människan utmärks av en rotlös subjektlöshet där vi ständigt letar efter men aldrig finner en slutgiltig identitet. Politisk kamp blir då ett sätt att

---

¹⁵ Winther Jørgensen & Phillips, (2000), *Diskursanalys som teori och metod*, sid. 39-40

¹⁶ Winther Jørgensen & Phillips, (2000), sid. 57, Bergström & Boréus, sid. 373

¹⁷ Winther Jørgensen & Phillips, (2000) sid. 57ff

¹⁸ Winther Jørgensen & Phillips, (2000) sid. 62

¹⁹ Winther Jørgensen & Phillips, (2000) sid. 63

²⁰ Ibid.

²¹ Lööv, *Maskulinitet i feminismens tjänst*, (2014), sid 42

²² Bergström Göran & Boréus Kristina, *Textens mening och makt*, (2012), sid. 400-401

producera subjektskap och inte strida mellan färdigt konstruerade sådana.²³

Ett annat problem, som jag tidigare har berört, är att diskursanalysen saknar förmågan att lyfta fram agens och människan ”bakom diskursen”. Dock varierar graden av vilja till en involvering av enskilda subjekt²⁴ och där jag sällar mig till de mer inkluderande.

Ett sådant analytiskt bortfall i en studie som min vore högst problematiskt. Vid identitära frågor gällande sexualitet, genus/kön osv. (samt dess intersektioner) som är närvarande i människors vardagsliv behövs något ”närmre” än enbart poststrukturalistiska/diskursorienterade analyser.²⁵

Göran Bergström och Kristina Boréus diskuterar diskursanalys ur ett reliabilitetsperspektiv och menar att den har problematiska implikationer. Dels är diskursanalysens analysverktyg mindre strikt hållna och mer ”fria” i hur de tolkas, något som kan ge problem gällande analysmetodens intersubjektivitet.²⁶ Det vill säga huruvida kunskap är kollektivt förstådd på samma sätt inom en viss social grupp eller på samhällsnivå. Dels är vidare diskursanalyser studier av diskurser som forskaren uppfattar som hegemoniska/styrande, med uppgiften att förstå hur de fungerar i en social kontext. De menar vidare att *”forskningsproblemet handlar inte om den enskilda forskarens egen upplevelse av en diskurs utan om fenomen som kan förstås intersubjektivt”*.²⁷ Dessa två positioner ”forskarens uppfattning av diskursen” samt ”intersubjektiviteten” menar jag inte nödvändigtvis behöver vara antagonistiska, ej heller att forskarens roll oproblematiskt kan vara monolitisk och enväldshärskande – tvärtom. Men den kan likväl sälla sig till det som Bergström och Boréus menar är intersubjektivt. Det bör dock problematiseras vad som kan tänkas vara intersubjektivt och hur en sådan kunskap kan tas fram. Även om diskursanalytisk forskning utförs med akribi och krav på intersubjektivitet är varje område för forskning olika och därmed begränsad i sitt hävdande om allmänvetande. Om en liknande studie som min skulle utföras i Norrbottens glesbygd istället för Skånes tätorter garanteras inte nödvändigtvis intersubjektiv kunskap sinsemellan.

Nämnas bör också att min egen subjektsposition som bög innebär en något ambivalent närhet till mitt fält. Samtidigt som det medför en lättare tillgång till fältet och en ståndpunkt som givit mig många (intima) inblickar i bögars genusdynamik (och för den skull även själva idén till studien), så medför det också en risk för ”hemmablindhet”. Jag måste ständigt anstränga

---

²³ Bergström & Boréus, (2012), sid. 401

²⁴ Bergström & Boréus, (2012), sid. 402

²⁵ Lööv (2014), sid. 55

²⁶ Bergström & Boréus, (2012), sid. 405

²⁷ Bergström & Boréus, (2012), sid. 406

mig i mitt analytiska arbete och i exempelvis intervjusammanhang inte låta saker gå utsagda, implicit förstådda eller okommenterade, något som lätt kan hända. En känsla av samförstånd kan lätt uppstå och viktiga temata kan passera okommenterade. Det gäller att kunna ”spela dum” och fråga det underförstådda.

Min relation till fältet bör förstås som en *outsider within*-position (Hill Collins 1986), det vill säga en dubbelhet som dels del av mitt fält och dels som en undersökare från utsidan/universitetet. I likhet med genusvetaren Anna Olovsson betraktar jag min förkroppsligade kunskap och erfarenhet som bög som en förutsättning för min analys som i samspel med en teoretisk bildning givit mig en nödvändig och viss distans till fältet.²⁸ Jag närmar mig fältet med å ena sidan en vaksam försiktighet och å andra sidan en bekvämlighet genom rummet.

Teoretiskt ramverk

Queera förståelser av genus

De teoretiska utgångspunkterna för arbetet grundar sig i det queerteoretiska fältet, i ett teoretiserande om kön som *görande* och performativ. Kön är således inte prediskursiva essenser som människor bär på, ej heller är performativitet ett handlande av ett subjekt som kan sägas förekomma handlingen. Subjektet formas i de diskurser som råder i ett samhälle, i dialogisk kommunikativ praxis.²⁹ Butler (2007) menar att kön/genus genom ständig repetition och citering bildar en illusorisk essens eller naturlighet genom ”stelning” eller cementering.³⁰ Att dekonstruera kön/genus på detta sätt är en viktig del av att belysa hur kontingent dess formulering egentligen är, samtidigt som dess stelnade förståelse har normerande mekanismer inbäddat i sig. Syftet med en sådan dekonstruktion menar Butler, och jag sällar mig till hennes ställningstagande, är att bredda genusmöjligheterna för det mänskliga och ifrågasätta de hegemoniska ”begränsande könsmorfologiska ideal” som exkluderar, nedvärderar och dödar människor som misslyckas med att konformera till normen.³¹

Butler skisserar ett system utefter de heterosexistiska och fallogocentriska regimer som hon pekar på i *Genustrubbel* (1990). Detta system, eller *matris*, är tänkt som den patriarkala lagens sexualitetsdiskurs där heterosexuella, homosexuella och bisexuella praktiker är undertryckta

---

²⁸ Lööv, (2014), sid. 35

²⁹ Lykke, *Genusforskning – en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*, (2009) sid 65

³⁰ Lykke, (2009), sid. 66

³¹ Butler Judith, *Genustrubbel*, (2007), sid. 33

och omskrivna genom dess dikotoma konstruktion av maskulint/feminint.³² Med andra ord är denna ”enhet” av könsidentitet en effekt av reglerande praktiker som formar kön/genus i en obligatorium av heterosexualitet. Detta skapar en diskursiv ordning och maktmatris av ”man–maskulin–begär kvinnor”, och ”kvinna–feminin–begär män”, vari vår förståelse av kön och genus bli möjlig.³³

Inom queer-teori innebär homosexualiteten ett brott mot den heterosexuella matrisen.

Queerteoretikern Judith Butler menar i *Genustrubbel* att Drag Queens utgör en subversion av denna ordning – påvisandet av matrisens sociala och diskursiva konstruktion, hur kön görs och inte statistiskt existerar i och för sig självt. Butler menar vidare att den lesbiska konstruktionen av Butch-Femme dikotomin är en vidare subversion av den heterosexuella matrisen då det påvisar genusrollernas flyktighet mellan kropp och sexualitet. Hon lämnar dock inget rum för det faktum att även om heterostereotypa reproduktioner så som ”Butch-femme”-dikotomin eller ”Aktiv-Passiv”-dikotomen (som den här studien bland annat fokuserar på) rimmar illa med matrisen är det fortfarande en heteronormativ reproduktion och förstärkande av rådande sexualitetshegemoni. I *Critically Queer* (1993) utvecklar hon sina tidigare resonemang om subversiv performativitet:

[I]t is important to underscore that drag is an effort to negotiate cross-gendered identification, but that cross-gendered identification is not the exemplary paradigm for thinking about homosexuality, although it may be one. In this sense drag allegorizes some set of melancholic incorporate fantasies that stabilize gender. [...] What does seem useful in this analysis, however, is that drag exposes or allegorizes the mundane psychic and performative practices by which heterosexualized genders form themselves through the renunciation of the possibility of homosexuality, a foreclosure which produces a field of heterosexual objects at the same time that it produces a domain of those whom it would be impossible to love. Drag thus allegorizes heterosexual melancholy.”³⁴ – Judith Butler

Drag (och andra subversiva iscensättanden av genus) blir enligt Butler alltså en allegori för att stabilisera kön/genus, samtidigt som den exponerar hur heterosexualiserade kön skapar sig själva genom avsvärandet av homosexualiteten.

---

³² Butler, *Gender Trouble*, (1990), sid. 43

³³ Butler, *Gender Trouble*, (1990), sid. 43-44

³⁴ Butler, (1993), *Critically Queer*, sid. 25, markeringar i original.

Maskuliniteter

Inom maskulinitetsteori (Connell 1995) delas maskulinitet ofta upp i fyra olika kategorier³⁵: hegemonisk, underordnad, marginaliserad och samarbetande, där den homosexuella (läs effeminerade) utgör den underordnade maskuliniteten. Analysen slutar dock ofta vid det konstaterandet att bögen är utsatt för homofobi och en form av sexism där det är genus och inte kön som förtrycks. Detta har i olika sammanhang fått olika namn, till exempel ”internaliserad homofobi”, ”femifobi”³⁶, ”sissyphobia”³⁷. Min ansats inom fältet är därför att visa på genuskonstruktionens komplexitet, hur genus förhandlas inom intersektionen man-homosexuell-underordnad maskulinitet och där kön och sexualitet blir redundanta.

Mot bakgrund av den queera vändningen under tidigt 90-tal etablerade sig även den kritiska mansforskningen. R.W. Connell belyser med sin studie *Maskuliniteter* (1995) den mångfald och skillnader som görs mellan olika typer av maskulinitetskonstruktioner.³⁸ Connell delar upp dessa konstruktioner i:

Den *hegemoniska maskuliniteten* är den arketyperade hypermaskuliniteten, den diskursiva förståelsen av manlighet. Den kan beskrivas som en kulturell dynamik ur vilken män kan hävda och försvara sin dominanta position i samhället. Det är alltså frågan om bindningar mellan kulturella ideal och institutionell makt på ett kollektivt plan. Hegemonier är emellertid föränderliga och kan hela tiden utmanas eller förnyas närhelst patriarkatet måste försvaras på nya arenor.³⁹

För att en makthierarki ska kunna existera krävs en maktens motpol – *den underordnade maskuliniteten*. Enligt Connell innebär detta främst heterosexuella mäns maktövertag gentemot homosexuella män, som placerar bögar på botten av genushierarkien genom symboliskt/kulturellt/fysiskt våld, lagstiftning, diskriminering osv.⁴⁰

Få män praktiserar sannolikt den rena hegemoniska maskuliniteten men får fortfarande de fördelar som patriarkalisk makt utövar gentemot kvinnor/feminina subjekt. Connell påpekar att vi behöver utveckla ett sätt att teoretisera kring detta *samröre* med hegemonin, detta

---

³⁵ Dock ej att förstå som fasta typologier: Connell, *Maskuliniteter*, (2008), sid. 114

³⁶ Sánchez & Vilain, *Straight-acting gays: the relationship between masculine consciousness, anti-effeminacy, and negative gay identity*, (2012)

³⁷ Eguchi Shinsuke *Negotiating Hegemonic Masculinity: The Rhetorical Strategy of “Straight-Acting” among Gay Men* (2009), Martino Wayne, *Gendered outcast & sexual outlaws – sexual oppression and gender hierarchies in queer men’s lives* (2012)

³⁸ Lykke, (2009), sid. 122

³⁹ Connell, (2008), sid. 115

⁴⁰ Connell, (2008), sid. 116-117

undflyende från det vågspel det innebär att utgöra patriarkatets avant-garde. Det är här *den delaktige maskuliniteten* gör entré.⁴¹

Till sist introducerar Connell *den marginaliserade maskuliniteten* där maktrelationer bortom genusordningen (så som klass, ”ras”/etnicitet, funktionalitet, religion etc.) ytterligare problematiserar hierarkier, maskuliniteter emellan.⁴²

Enligt Connells uppdelning av maskuliniteter handlar min studie enbart om den underordnade maskulinitetens villkor och upplevelser, men som hon själv uttrycker det så är

”[Maskulinitetstyperna] skapade i särskilda situationer i en föränderlig relationsstruktur”,⁴³

något som blir tydligt i min studie av en typ av maskulinitet. Genuspositioner är föränderliga och i ständig rörelse, där en maskulinitet sedd från den dominerande (hetero)kulturen är iögonfallande ”homosexuell” eller underordnad kan den likväl vara en delaktig eller förhandlande maskulinitet i andra kulturella konstellationer. Den hegemoniska maskuliniteten är närvarande i alla genusförhandlingar oavsett vilken utkomsten slutligen blir.

Till skillnad från Connell som ser hur den dominerande kulturen underordnar homosexuell maskulinitet och hur homosexualitet får det maskulina projektet att rämna⁴⁴ kommer min studie att fokusera på hur förhandlingar med hegemoni och maskulinitet görs inom en bögdiskurs och en ”bögekultur” utan att det nödvändigtvis får ett (homosexuellt) maskulint projekt att falla. Teoretiskt kommer detta att innebära en breddning av begreppet *underordnad maskulinitet* där intersektioner av hegemoni, motstånd och begär vävs samman eller splittras.

Könet kapital

Sociologen Pierre Bourdieu utvecklade sina numera berömda kapitalmetaforer för att kunna belysa klasstillhörigheters kulturella och sociala aspekter – och inte bara dess materiella villkor. Bourdieu delar in dessa i fyra olika kapital:

1. **Ekonomiskt kapital**, inbegriper alla typer pekuniära tillgångar.

2. **Kulturellt kapital**, finns i tre olika former. 1) Förkroppsligat kapital – långvariga fysiska och mentala tillstånd. 2) Objektifierat kapital – tillgångar i form av ägodelar. Samt 3) institutionaliserat kapital – vilket innefattar utbildning och akademiska meriter.

---

⁴¹ Connell, (2008), sid. 117

⁴² Connell, (2008), sid. 118-119.

⁴³ Connell, (2008), sid. 119

⁴⁴ Connell, (2008), sid. 193

3. **Socialt kapital**, utgörs av de tillgångar grundade i sociala relationer, förbindelser och eventuella gruppstillhörigheter. Homosocialitet är ett exempel på ett sådant.

4. **Symboliskt kapital**, är den kapitalstyp som andra typer av kapital antar när de legitimerats av den sociala ordningen. Om ett kapital inte betraktas som legitimt kan det heller inte omsättas – detta medför att allt kapital är kontextuellt bundet.⁴⁵

Sociologen Leslie McCall skriver i sin feministiska intervention av Bourdieus begreppsapparat *Does gender fit? Bourdieu, feminism, and conceptions of social order* (1992) om hur Bourdieus kapitalmetaforer bör kunna användas för att förstå genus som (kulturellt) kapital. McCall menar att femininitet som kulturellt kapital oftast innebär en dubbelbestraffning – en kvinnlig ingenjör som har en mer maskulin disposition bär ett symboliskt (könat) kapital som är nödvändigt för hennes arbete som ingenjör, men istället blir hon påmind om hennes könade distinktion från män i exempelvis hennes roll som förälder där hon blir sedd som en marginell arbetare på grund av hennes förväntade prioritering av mödrskapet före arbetet. Detta är ett resultat som inte går att jämföra med en man som snarare skulle bli sedd som en förebild för en ”Ny maskulinitet”.⁴⁶

Min studie innefattar inga kvinnor, däremot vittnar samtliga informanter om ett balanserande mellan maskulinitet och femininitet/fjollighet/flamboyans, både utifrån termer av *habitus*⁴⁷ men också utifrån termer av kläder och förkroppsligat kapital som läses, könas och kodas på olika sätt. Detta balanserande vittnar om ett spektrum på vilket genus förstås inom kulturen, och det är på grund av detta som Bourdieus kapitalmetaforer blir användbara då de fångar nyanserna och dekonstruerar den annars kompakta förståelsen som kön och genus är.

Jag drar därför McCalls omtolkning än vidare och drar på en queer förståelse av genus som diskurser, inte bundna vid specifika kroppar utan använda av kroppar som förstås och värderas därefter med kapitalmetaforer som hjälp.

Ett annat begrepp jag använder mig av för att förstå de närmanden eller avståndstaganden kring maskulinitet som mina informanter beskriver är disidentifikation och dissimulering. Det vill säga en anti-identifikation från det man associerar negativt med och därmed en implicit identifikation med dess dikotoma motsats. Dissimulering har liknande användningsområde

---

⁴⁵ Skeggs Beverley, *Att bli respektabel*, (1999), sid. 20-21

⁴⁶ McCall Leslie, *Does gender fit? Bourdieu, feminism and conceptions of social order*, (1992), sid. 846

⁴⁷ Ur Bourdieus begreppsapparat. Ursprungligen i betydelsen ett klasskodat sätt att vara, bete sig och uppföra sig

men med fokus på utförande av handlingar, man agerar *inte* som De man inte vill identifiera sig som.⁴⁸

Tidigare forskning

Att finna tidigare forskning inom detta område har varit en utmaning. Forskning gällande den lesbiska genusstrukturen kring ”Butch-Femme” är något som har diskuterats och forskats kring betydligt mer.⁴⁹ Teologen Göran Söderström skriver i sin artikel *Homosexualitet – definitioner och roller* om terminologi och kulturella förståelser av bögar i allt från antikens rom till 90-talets USA. Han fokuserar sitt berättande kring dikotomin ”macho – queen”.⁵⁰ Det vill säga den penetrerande respektive den penetrerade parten. Han drar bland annat från Chauncey (1994) som menar att den effeminerade maskuliniteten bland bögar var ett medvetet anammat genus för att signalera sin sexuella skillnad gentemot heterosexuella män. ”Queenrollen”, som Söderström beskriver, menar han är av en central betydelse i konstruktionen av dessa olika genus, det är noden som andra maskuliniteter förhåller sig till, differentierar sig ifrån och förhandlar med.⁵¹ Han menar att en queenroll är synonymt med en penetrerad och mer säreget feminin roll till skillnad från macho-bögen (den penetrerande) som äger en traditionell heterosexuell maskulin roll.⁵²

Läkaren Eric Vilain och psykiatern Fransisco J. Sánchez analyserade kvantitativt och med ett psykologiskt perspektiv homosexuella mäns känslor inför, sin egen och andras, maskulinitet i deras undersökning *”Straight-acting Gays”: The relationship between masculine consciousness, anti-effeminacy, and negative gay identity*. Resultaten visade att bögar finner maskulinitet vara en viktig egenskap hos sig själva och sina partners, och att de önskade att de själva var mer maskulina och mindre feminina. Vidare var beteende viktigare än utseende i uppskattningen av maskulinitet.⁵³ I artikeln menar dem att anledningen till detta troligen är internaliserad homofobi, sprungen ur negativa erfarenheter av att vara normbrytande. Detta, menar författarna, har lett till att bögar är extremt medvetna och känsliga för genussyttringar.⁵⁴

---

⁴⁸ Skeggs, (1999), sid. 119ff

⁴⁹ Se exempelvis Halberstam 1998, Harjunen 2014, Dahl 2008, 2009

⁵⁰ Söderström Göran, *Homosexualitet – definitioner och roller*, (1997), sid. 24

⁵¹ Söderström (1997), sid. 26

⁵² Söderström (1997), sid. 27

⁵³ Sánchez & Vilain (2012), sid. 111

⁵⁴ Sánchez & Vilain (2012), sid. 112

Sociologen Jane Ward skriver i antologin *Gay Masculinities* (2000) om queer sexism – bögars oreflektade och normaliserade sexism, en tendens hon förklarar med att

[E]nacting queer sexism might be the preferred method for gay men to demonstrate their lack of interest in women as sexual partners and affirm their attraction to men. [...] [G]ay men have the option of rendering women completely invisible or irrelevant in their life.⁵⁵

Men Ward lämnar kritiken av bögvärldens genusordning vid kön och går inte vidare till interna genusstratifieringar inom gruppen.

Sociologen Wayne Martino skriver i *"Straight-acting masculinities: normalization and gender hierarchies in gay men's lives"* om bögars användande av "Straight-Acting", ett epitet för att precisera sin genusperformance som "en helt vanlig kille som råkar vara gay" och "jag gillar män som vet hur man är en man"⁵⁶. Femininitet blir således denna maskulinitetens konstitutiva yttre där "fjollan" blir oattraktiv då den våldför sig på normaliserad maskulinitet. Kommunikations- och kulturforskaren Shinsuke Eguchi, instämmer i en nästintill identitist artikel *"Negotiating hegemonic masculinity: the rhetorical strategy of "straight-acting" among gay men"* från 2009. Båda studierna hämtar sitt material från kontaktannonser från www.straight-acting.com där män som själva identifierar sig som straight-acting söker likasinnade.

Min egen forskning på ämnet har inte för avsikt att psykiatriskt förklara bögars känsla för genussyttringar, ej heller att lexikaliskt definiera dem liksom Söderström. Mitt fokus ligger istället på hur olika maskulinitetsdiskurser görs, förstås och erfars. Att undersöka hur dessa genuskonstruktioner uppbyggs och vilka spänningar som finns mellan det hegemoniska och det underordnade, och vilka förhandlingar som görs mellan dem. Detta utan att bara fokusera på redan självutnämnda "straight-actors" så som tidigare forskning. Hur förhandlar mer feminina bögar sin maskulinitet/femininitet?

Ett sådant perspektiv kommer att kunna ta tillvara på bögars egna berättelser och upplevelser av förhandlingen med maskulinitet istället för ett utifrån- och/eller makroperspektiv. Mitt bidrag till fältet kommer därför att bli en centripetal, inifrån-producerad kunskap. Jag vill alltså se till hur den förhärskande homogena syn på underordnad maskulinitet kan förstås som ett spektrum av olika förhandlingar mellan maskulinitet och femininitet och genom detta skapa ett teoretiskt ramverk för vidare förståelser av (genus)relationer och dess maktasymmetrier.

---

⁵⁵ Ward Jane, *Gay masculinities* (2000) sid. 166

⁵⁶ Martino Wayne, sid 37 (2006), mina översättningar

Analys

Inledning

Att urskilja mer än ett slag av maskulinitet är bara ett första steg.
Vi måste även utforska deras inbördes relationer.⁵⁷ – R.W. Connell

Jag har valt att ta Connell på orden och studera de relationer av makt, skillnadsskapande och subjektproduktion som finns inom bögvärlden. I behandlingen av materialet har vissa återkommande temata dykt upp som är grunden för min analys. I undersökandet av vilken roll maskulinitet spelar i genushierarkiers upprätthållande och konstruerande har tre olika typer av maskuliniteter och/eller förhållningssätt till dem blivit tydliga för mig. För det första är ”fjollighet” en viktig utgångspunkt i förståelsen. Det andra förhållningssättet beskriver positionen gentemot hegemonisk maskulinitet och dess ambivalenta ställning. Maskuliniteter är kontextspecifika och hur dessa kontexter betingas och under vilka villkor som maskulinitet förhandlas analyseras under det tredje kapitlet ”Relationella maskuliniteter”. Analysen avslutas sedan med en diskussion kring dikotoma/heterocentriska⁵⁸ förståelser av begär.

Fjollig maskulinitet

Genomgående i mina informanternas (och mitt eget) förhållningssätt till maskulinitetens närvaro eller frånvaro går en röd tråd av ”Fjollan”. Denna ”stereotyp” (som mina informanter benämner det) genomsyrar talet kring begär, ”bögighet”, politik, och motstånd mot normer. Informanterna hanterar denna diskursiva figur på olika sätt och refererar till den ständigt. I diskursen om bögig maskulinitet görs därför Fjollan till en nod som centrerar och villkorar talet och förståelsen av bögmaskulinitet. Det är alltså inte en fråga om fjollan som en person av kött och blod utan ”Fjollan”⁵⁹ som diskursiv figur.

Mina informanter har alla en maskulinitet som kan placeras in i Connells underordnade maskulinitet och de har en varierande grad av ”fjollighet” kontra mer heterosexuellt kodad maskulinitet. Ingen av dem ger mig intrycket av att kunna passera som ”heterosexuella”, vissa av dem närmar sig som sagt en mer traditionell/heterosexuell maskulinitet emedan ett par av

---

⁵⁷ Connell, (2008), sid 114

⁵⁸ Något vars ontologiska grund centreras kring en heterosexuell förförståelse.

⁵⁹ Jag kommer att använda ”Fjollan” med versal i resten av texten för att understryka begreppets diskursiva natur.

dem är mer traditionellt ”böjiga”. En röd tråd är emellertid att Fjolligheten disassocieras från deras identitetsbild. Informanten William svarar här på frågan om vad som är ”böjighet”, ett habitus han ställer sig kritisk till som något ”tillgjort” och forcerat:

Jag behöver inte gå runt i en tyllkjol för att hävda mina rättigheter, mina mänskliga rättigheter eller min identitet liksom. Men jag unnar verkligen folk att göra det! Men jag känner många gånger av folk att man förväntas göra det också. För jag menar: för vem gör man det egentligen? Jag vet inte! [...] Men jag kan ändå uppskatta att folk bryter normen, men man ska göra det på ett vettigt sätt, jag tycker typ att jag bryter från normerna när jag aktivt väljer att ha parfym som är ganska omanlig i så sett att den är sötare än vad kanske klassiska herrparfymer skulle vara.
– William

William gör tre poänger i den här utsagan, att 1) det finns en sann, eller naturlig maskulinitet, 2) ett brott mot den därmed blir tillgjort och forcerat, Fjollan ”gör sig till” och fabricerar sina genusuttryck samtidigt som Han bryter mot normer och utgör ett motstånd mot rådande hegemonier om maskulinitet, samt 3) att det finns begränsningar i hur ett sådant motstånd skall bedrivas där klass blir närvarande. Fjollan utgör här respektabilitetens och maskulinitetens konstitutiva yttre. Fjollan äger inget symboliskt kapital gentemot medelklassens krav på respektabilitet eller den heterosexuella matrisens krav på maskulinitet. Motstånd ska enligt William göras på respektabilitetens villkor, där en mindre maskulin parfym är rätt väg att gå.

På frågan om Fjollan kan vara attraktiv i termer av en mer långvarig partner svarar Axel följande:

Ja, men jag har väl tänkt de gångerna jag träffat någon som är mer fjollig eller uppenbart mer fjollig, vad nu det innebär, har feminina attribut som jag upplever det, då jag har ändå känt så här ”ojoj, hur står jag här”, att det känns lite obekvämt ibland. [...] Typ, Är det här verkligen jag? Kommer det här att funka? Att man ifrågasätter det mer än om det är en man som är lite mer av samma nivå [som jag], eller om det är en man som är manligare. Vad det nu är. – Axel

Jag blir genast obekvämt av dessa svar mina informanter genomgående ger mig. Det är en trevlig, avslappnad och god stämning i rummet, men plötsligt kommer dessa vittnesmål om den ”störande” Fjollan, och som genusvetare kryper det i mig när femininiteten attackeras. Samtidigt erkänner jag för mig själv att jag har haft samma tankar, samma irritation, samma ambivalens – jag blir kluven i mina roller som genusvetenskaplig forskare och böj.

I intervjun med Jonathan instämmer han i min obekväma ambivalens:

När jag funderar på det så väcker det en tanke som medvetande gör något som jag inte är stolt över, eller vad som är förenligt med min bild av hur jag vill vara. För mig är det viktigt om jag föreställer mig min långvariga partner, att jag inte skulle vilja att det är en manlig person. Men jag vill inte heller att det ska vara en person som skulle kunna upplevas som väldigt feminin.
– Jonathan

Genuspositioner är ständigt närvarande och reflekterade över i mina informanternas utsagor. Samtliga tar avstånd från Fjollan som en potentiell partner, långvarigt eller kortvarigt, men Jonathan reflekterar över hur hans ideologiska position är inkongruent med hans begärs riktning.

Fjollan utgör sålunda ett hot för andra maskuliniteters närvaro i termer av begär och antas ha en feminiserande effekt för hans genusuttryck, vilket som skapar en queer effekt i ett rum av obligatorisk maskulinitet och en obekvämlighet uppstår då hegemonin ifrågasätts.

Maskuliniteten kan alltså beskrivas som den normaliserande referensram utifrån vilken man förstår och relaterar andra bögars genusuttryck. Fjollan blir ett främmande, antagonistiskt subjekt som dels har rollen som revolutionären (som William sa: ”*Jag kan ändå uppskatta folk som bryter mot normen*”) men också som obegärlig.

Denna effekt av begärets riktning mot (heterosexuellt kodad) maskulinitet är genomgående hos alla mina informanter. På frågan om det skulle spela någon roll om en eventuell partner skulle vara ”flamboyant”⁶⁰ svarar Patrik följande:

Ja, jag tror det. [...] Det skulle vara jobbigt på så sätt att man måste synas mer liksom. Man kan inte på samma sätt försvinna in i mängden liksom. Det är ju inget man valt liksom, utan det är ju något som skett naturligt för det har inte känts så här... jag vet inte. Mer bara attraktion liksom
– Patrik

Patrik beskriver svårigheterna i att inte kunna smälta in i ett normerande samhälle med strikta genuskonstruktioner om han skulle ha en partner med ett mer Fjolligt beteende. Han beskriver dock samtidigt hur begärets riktning har kommit att utvecklas naturligt för honom. Det utsagda och obestridbara i utsagan är idén om en ”neutral genusposition”, det vill säga att kunna smälta in, och att inte sticka ut. I själva verket är det den hegemoniska heterosexualiserade maskulinitetens position som har privilegiet att gå obemärkt och oifrågasatt förbi – att kunna passera som heterosexuell. Patriks förståelse av sitt ”naturliga” begär är att det har en heterosexuell–maskulin riktning där ett stereotypt böigt beteende andrafieras och avfärdas.

På samma fråga om en eventuell partners maskulinitet svarar William:

Jag skulle ändå säga att det är viktigt att jag blir sedd som man. Alltså jag vill ändå bli klassad som man liksom. Så att tittar man rent biologiskt så där tycker jag att det är viktigt. Men ska man titta på det här konstruerade liksom, det här med maskulinitet osv. där är det svårt tycker jag. [...] Jag stör mig på folk som tar väldigt mycket plats, på ett sätt som jag skulle då... det som media trycker

---

⁶⁰ Från engelskans ”flamboyant”, fjollig, excentrisk, färgstark. Ett ord som ofta används eufemistiskt av mina informanter istället för just ”fjollig”.

upp som något slags typiskt gay-beteende liksom, när man skämtar i filmer. Jag kan ju provoceras av det liksom. – William

Jag blir smått chockad av Williams uttalande och steltnar till. Kopplingen mellan huruvida hans partner är maskulin eller inte och hans eget biologiska kön både konfunderar och förvånar mig. William kopplar sin attraktion till sin förmåga att passera som Man, ”rent biologiskt” – en logik som följer Butlers heterosexuella matris, om än i en homosexualiserad form där ett begär mot det feminina skulle innebära en fraktur i hur andra ser honom (som homosexuell man). Hans val av partner blir alltså ett sätt för honom att förstärka och bekräfta sin egen identitet. Samtidigt framställer han Fjollans genusuttryck som en konstruktion av yttre element: media, filmer och populärkultur. William fortsätter:

Jag kan typ störa mig på att folk bygger sin personlighet på att hävda sin sexuella identitet, på ett sätt som man också har blivit matad av andra, och inte sig själv. [...] Alltså så här ”Ah jag är bög, därför ska jag så här hålla på och älska att prata om schlager och det ska vara alla de här grejerna liksom för att alla andra gör det. Så att det blir som att alla låtsas också på något sätt. – William

Queera genussyttringar blir här illegitimerade som en ”konstlad”, ”tillgjord” och ”låtsad” performativitet, en chimär istället för ett naturligt sätt att göra kön – utan att detta ”naturliga” sätt beskrivs, det blir det oemotsägliga och hegemoniska. Att en queer sexualitet skulle vara ett illegitimt element av ett identitetsprojekt, till skillnad från en icke-queer sexualitet eller genus, blir också en del i det försök till förklaring av det skeva i Fjollans person. Då en feminin maskulinitet inte passar in i den kropp av logik som den ”homosexuella matrisen” utgör måste brott mot den förklaras – i detta fall att den är falsk, onaturlig och slutligen – störig.

Samtidigt görs Fjollan till en symbol för det befriande, normbrytande och subversiva. Patrik beskriver hur han ogillar att bli den mer maskuline i kontrast till andra mer feminina bögar, då den traditionella mansrollen har varit en stram roll han har behövt anpassa sig till under lång tid innan han kom ut. Axel beskriver Fjollan som rolig och härlig och önskar att han kunde hänga med fler på daglig basis, varpå han tänker tillbaka på gymnasietiden med ett tjejgäng med en hyperfeminin jargong där de retade mer traditionellt maskulina straighta killar genom att plocka fram ”den inre Fjollan”.

Detta användande av ett mer feminint genus blir närmast politiserat, en form av motstånd mot det som ”tråkhetero” står för i form av heteronormativitet, och traditionella maskulinitetsnormer som beskrevs av Axel. Fjollighet verkar därför endast få användas som någon form av implicit revolt och försök till motstånd. Informanten Rasmus fyller i på samma spår:

Få se nu, det var på åttonde mars förra året [2014] då jag var med och planerade... åh jag tappar ord... utomparlamentarisk kvinnodag! Till det klädde jag mig i glittriga tights, glittrigt linne och en fuskpäls som såg ut som 30 ihopsydd road-kills, samt enorma lösögonfransar och smink. Det kändes ganska bra! Man kände sig liksom ”fierce” på ett sätt som... inte liksom får plats när man vill passera som kille, det var som att ha på sig en mask liksom. Och sen så... ehm... var det där ju jävligt... skört på något sätt typ. När det bara var ens polare och feminister runt en fick man ju skitmycket cred och typ så här beröm liksom. Men det krävdes bara en enda jävla snubbe i slutet av demon som pekade och skrattade för att man skulle bli obekvämlig liksom. Det ”fierce” blev plötsligt pinsamt liksom. – Rasmus

Rasmus beskriver ett uttänkt, politiserat användande av (hyper)femininitet i likhet med Axels användande av Fjollighet, det vill säga ett försök att appropriera ett nedvärderat genusuttryck med målet att uppvärdera den och samtidigt håna eller reta det sexistiska samhälle som demonstrationen tog avstånd ifrån, Žižeks resonemang om subjektsskapande politisk kamp blir här tydligt i praktik. Samtidigt som den ”fierce” fasaden var lättmottaglig för hån tillbaka. När Rasmus queera genusuttryck blev interPELLERAT som just skevt (till skillnad från hans feministiska vänners uppmuntran) uppstår den obekvämlighet som Fjollan utstår för när dess existens sätts in i en hegemonisk logik där den utsätts för sanktioner och förlöjligas. Fjollighet och Fjollan kan således ses som en nod som homosexuell maskulinitet måste hantera på olika sätt. Den tas avstånd ifrån som något forcerat och uppfunnet, den används i politiska syften och den centrerar förståelsen av maskulinitet för bögar.

Ambivalenta maskuliniteter

Liksom gentemot Fjollan har mina informanter en ambivalent hållning till den traditionella/hegemoniska maskuliniteten. Patrik beskriver hur det ”maskulina sättet” är:

P: Ganska slutet. Inte så mycket känslor. Man talar på ett visst sätt.

H: Hur då?

P: Man talar inte i känslor, utan i koder, som bara... det känns som om det bara är en annan man som förstår det också. [...] Istället för att säga att man har dåligt samvete för något vill man få bekräftelse för det man gjort. Istället för att gå vidare liksom. [...] Man väljer att inte fördjupa sig i sitt känsloliv utan på själva beslutet liksom.

Axel resonerar:

Jag fick direkt upp bilder av jobbiga reklamer med så här skäggiga män typ. Mikael Persbrandt. Manlighet... något hårt, också rationellt. Effektivitet typ, väldigt stereotyp, klassisk bild av manlighet. Men jag tycker typ att det är en ganska tråkig manlighet.

På frågan om vad han tycker om den klassiska manligheten svarar Rasmus: *”Den är dålig, rent av skadlig! Och jag tror att det är vår [generations] uppgift att göra oss kvitt den liksom.”* Patrik fortsätter

senare att tycka att det har varit ”jävligt befriande” att i och med sin komma ut-process kunna skala av grabbigheten och Axel tycker att det finns roligare manligheter att utnyttja än den klassiska som förvisso har rationalitet och effektivitet men som är hård och tråkig. Rasmus tar ett mer politiserat ställningstagande gentemot den som destruktiv och skadlig.

Men inställningen är inte bara negativ och spänningen uppstår i mötet med begäret. Alla informanter menar att de vill ha en partner som är mer eller lika maskulin som de, och att något annat (mer feminint) nog skulle göra dem obekväma, som tidigare nämnts.

Mötet mellan maskulinitetens hegemoni och det ideologiska eller emotionella motståndet mot den skapar en spänning mellan begär och motstånd – en motsättning mellan det begärda sexuella/romantiska och det ideologiska. Bögar som äger mer maskulint symboliskt kapital blir på så vis både mer begärliga och bekväma, samtidigt som den hegemoniska maskulinitet skapar känslor av ”ofrihet”, ”hårdhet” och ”skadlighet” vilket informanterna vänder sig emot. David kommenterar illustrativt dock när en positiv maskulinitet kan ta sig i uttryck:

Det skulle väl kanske vara när jag har tränat på något sätt. När jag har varit på gym eller sprungit. Och sen se mig själv i spegeln när jag kommer hem och känner att fan va [morrar]. Ah men då känner jag mig mer maskulin

David beskriver här tydligt hur en känsla inför sitt eget genus är kopplat till vissa handlingar/citeringar av maskulinitet. Ansträngningen att träna och utveckla sin kropps muskler är i utsagan starkt förknippat med en (hegemonisk) maskulinitet, till den grad att ett (förvisso något humoristiskt) *morrande* används som förstärkande uttryck. Kroppens morfologi har därför ett potentiellt maskulint kapital, och som förknippas med det sexuella maskulina imperativ om den penetrerande parten, och således skapas ekvivalenskedjan av morfologi (lång, muskulös) – maskulint habitus – Aktiv, en subjeksposition med stort symbolisk maskulint kapital.

I analogi med Davids känslor inför kroppens morfologiska maskuliniteter talar Jonathan om hur han känner sig när han i egenskap av politiskt engagerad håller ett mer officiellt tal, iklädd kostym:

J: Jag känner mig nog ganska begränsad.

H: Hur då?

J: Jag känner mig falsk. På ett sätt känner jag mig snygg. För att jag tycker att det är snyggt. Också så känner jag mig också trygg på ett sätt, för det hjälper mig i mitt ändamål att få auktoritet.

Jonathan känner sig å ena sidan begränsad och falsk, samtidigt som han å andra sidan känner sig snygg och trygg. Iklädandet av en mer hegemonisk maskulinitet blir hos honom en känsla

av ambivalens; av teater, förfälskning, makt och trygghet. Hegemonisk maskulinitet har, som tidigare nämnts, som syfte att försvara mäns/maskulinitetens dominanta position i samhället, en position som kräver homosexuella subjekts underordning. Att som Jonathan ikläda sig attribut som kan kopplas till det hegemoniska blir således en handling av stöttande mot en genushierarki som placerar honom lägst, det blir (paradoxalt nog) att reproducera en maskulinitet som förtrycker och har förtryckt honom. På så sätt ger kostymen honom en trygghet i ett samhälleligt dominant genus samt en känsla av att vara snygg i och med en lyckad maskulinitet men samtidigt en obekvämlighet och en känsla av begränsning och falskhet.

Så hur ska detta förstås? Maskuliniteten är både något som vi spjärnar emot och finner tråkig, destruktiv eller stel. Den dock även är begärd, auktoritetsgivande och givare av symboliskt kulturellt kapital. Samtidigt rör vi oss emot den när Fjolligheten blir närvarande och hotar produktionen av subjektet som diskursivt manligt (och enligt William även biologiskt). Ingen position i dikotomin verkar ge en total känsla av bekvämlighet och hemvist vilket ger upphov till den pendelrörelse som informanterna och jag själv upplever.

Bögens förhandlingsposition i interPELLERANDET av genus blir därför en paradoxal sådan, där valen mellan Fjollighet och heterosexuell maskulinitet båda ger för- och nackdelar. Fjollan utstår patriarkalt förtryck och rubbar genusordningen i sin omgivning som svarar genom att övervaka och kontrollera sina egna genusuttryck och Fjollan tolkas som forcerad och ytlig. En heterosexuell maskulinitet har större maskulint kapital och vinner därmed åtråvärde och makt, men känns trång, stel och destruktiv. I valet mellan dessa pendlar jag själv och mina informanter fram och tillbaka, i en vägran att utstå någon av polernas fulla för- och nackdelar.

Relationella maskuliniteter

A: Nej, jag har ganska svårt att känna mig manlig bara intuitivt, verkligen bara hävda mig som man liksom. Men det beror väldigt mycket på kontexten. Eller så här i vissa sammanhang känner jag mig väldigt manlig.

H: Vilka kontexter då?

A: Amen så här med andra [mer] feminina män så blir jag helt plötsligt mer manlig. Eftersom omgivningen inte är så [manlig]. Eller förstår du hur jag menar?

H: Ah, jag förstår precis vad du menar! Tolkar jag dig rätt om du med ”feminina män” oftast menar bögar?

A: Ah.

H: Ja, jag känner igen mig i vad du säger, men jag kan bli så här... att inte bara i jämförelse med- utan att man också taggar ner på det spexiga och flamboyanta och så...

A: Lite stelare? Ah jo, men det kan jag bli. Om jag känner att det är... Mm. Det är svårt.

H: Ah, manlighet är jättesvårt.

[båda skrattar] – Axel och Harald

Maskulinitet är inte ett absolut eller statiskt sätt att vara, något som tydligt erfars hos mina informanter (och mig själv). Maskulinitet är kontextbundet och appelleras på med olika krav i olika sociala sammanhang. Axel och jag samtalar ovan om ens genusmässiga korrigering i en omgivning av bögar vi finner vara (ännu?) mer feminina än oss själva. Vi rättar oss och försöker balansera genusuttrycken i sammanhanget, en handling av dissimulation. Axel relaterar känslan som ”stel” något vi tidigare talade om som en tråkig och obekvämlig manlighet. Maskulinitet görs därmed i en kontextbunden avvägning, vad som är maskulint med vissa personer är inte det med andra.

Vi har ett behov att balansera upp manligheten genom att dissimulera från femininitet, men i mer manliga kontexter kan vi vara mer fjolliga utan samma ansvar att ”balansera” genus. Det verkar finnas ett internaliserat behov av att övervaka sina genusuttryck i relation till subjekt som citerar ett mindre lyckat hegemonisk-maskulint iscensättande av genus. Ett behov som skulle kunna förstås genom Butlers beskrivning av fallogocentriska och heterosexistiska regimers produktiva makt och ständiga repetition av könsdiskurser.⁶¹ Den könade kroppen blir här en disciplinär produktion av en serie av exkluderingar och symbolisk frånvaro.⁶²

När de/vi befinner oss i sociala kontexter där hegemoniska genusnormer inte motarbetas lika kraftigt sker inte samma typ av övervakning, då iscensättandet är normaliserat. Ingen av mina informanter (eller jag själv) vill benämna sig som fjollig, närmare bestämt disassocierar sig samtliga ifrån begreppet, något som går i linje med Butlers tes om att den könade kroppen produceras genom citerande performativa handlingar – styrda av vissa specifika normer som påkallar iscensättandet av, i det här fallet *mindre* Fjollig maskulinitet i relation till andra. Att dissimulera och disidentifiera sig från Fjollighet blir därmed ett sätt bekräfta sin egna könade kropp, då en okönad kropp är bortom förståelsen av, och diskursen om, kön.⁶³ För att upprätthålla en normaliserad genusordning övervakar vi därför våra egna genusuttryck för att undvika att bli förstådda som en fasad, en förfalskning (i linje med Williams förståelse av

---

⁶¹ Butler, *Gender Trouble*, (1990), sid. 44

⁶² Butler, *Gender Trouble*, (1990), sid. 184

⁶³ Butler, *Gender Trouble*, (1990), sid. 44

Fjollighet) och istället lyckas med ett subjektskapande genom citerandet av en mer heterosexuell maskulinitet. Justeringen av det egna genusuttrycket blir en markerande handling mot det konstitutiva yttre – Fjolligheten. Jonathans följande resonemang tydliggör hur dessa mekanismer tar sig i uttryck i övervakningen av det egna subjektet:

J: Men så kan jag känna, mot andra hållet, för jag har hängt mycket med ett gäng med 4 eller 3 tjejer typ, och att det ibland också varit så här för mycket, för flickigt. Eller någon gång har jag fått känslor av 'oj, nu kanske jag inte tycker att det här är så intressant'.

H: Är det en obekvämheter?

J: Ja, det kanske är en obekvämheter., men de gångerna kanske det har varit så här att jag har sett personerna utifrån, då kanske det är något slags självkänslaproblem att 'oj vad ska andra tänka, nu när jag hänger med de här jättefnissiga gänget'.

Dessa förhandlingar med femininitet och maskulinitet går i linje med Connells fokus på *genusrelationer*, snarare än *genuspositioner*.⁶⁴ Dock finns det en tydligare ambivalens hos mitt material. Fjollighet är inte något som enbart är maskulinitetens konstitutiva yttre, det är en ständigt hotande närvaro. Rasmus beskriver: ”*Jo, men visst får man 'limp wrists'⁶⁵ och lite mer feminint tal när man minst anar det!*”. Det blir därmed en genusrelation inom det egna subjektet, där en närmast hektisk förhandling av genus pågår, allt beroende på yttre, social och ideologisk kontext.

Underordnade maskuliniteter och dikotoma begär

Könsnormer agerar genom att kräva förkroppsligandet av vissa ideal om femininitet och maskulinitet, sådana som alltid är kopplade till idealiseringen av den heterosexuella relationen.⁶⁶ – Judith Butler

Det är ju en jävla hederskultur! – Jonathan

I talet om begärets dynamik inom bögvärlden hos mina informanter uppkommer uppdelningen Aktiva (den penetrerande parten) och Passiva (den penetrerade parten) samt ombytliga (de som är bekväma med både ock). Denna uppdelning kommer inte utan konnotationer, både diskursivt och morfologiskt–kroppsligt. Intressant är också att denna statiska uppdelning inte görs hos mina informanter när de talar om sig själva, istället beskriver samtliga sig som ombytliga, att de inte tänker på det eller att de aktivt tar avstånd från begreppen. Det verkar därför vara begrepp som existerar, och florerar, i en ”bögdiskurs” snarare än i producerandet av det egna föränderliga och dynamiska subjektet så som skedde med maskulinitetsassociation och fjolldisidentifikationen.

---

⁶⁴ Connell, (2008), sid. 114

⁶⁵ Slappa handleder: en stereotyp ”bödig” gest.

⁶⁶ Judith Butler, *Critically Queer*, sid. 22

Patrik beskriver den (stereotyp) passive som ”*ganska söt, pojlig, ganska ohårig och kort*”
Axel svarar liknande: ”*feminint, fjolligt*”, han fortsätter:

[D]et finns ju en laddning i att det är något slags... att det typ är sämre. [...] Jag har kanske inte så jättestark relation till det. Också av den anledningen att det är lite problematiskt, det känns verkligen som det är att nedvärdera varandra. [...] Fjollor är mindre värda, att det är de som är lägst i rangen inom homovärlden. – Axel

Axel visar på förståelsen av den passive som en feminint kodat subjekt och förståelsen för hur genus kan göras genom att något görs *mot* en (penetration), samtidigt som detta automatiskt är förstått som något sämre, nedvärderat och ”lägst i rangen”.

William, däremot, tar avstånd till den klassiska förståelsen av aktiv/passiv och resonerar på följande sätt:

Jag tror att alla relationer har en aktiv och en passiv. Det är alltid någon i ett förhållande som tar initiativ till saker och vill göra saker och någon som tar tag i saker, till att vara den som säger ’nu ska vi göra det här istället, jag vill prova det här, jag vill ha det så här’. Det kommer alltid finnas någon som drar [i saker]. – William

I den här, något antagonistiska, förståelsen av begreppen läggs fokus inte på en *fallocentrisk* penetration utan på initiativrikedom och aktörskap något som fortfarande kan argumenteras vara maskulint kodat. Vidare menar han att denna rollfördelning inte har något med kön att göra då han har flera ”heterosexuella tjejkompisar” som agerar på samma sätt. Med denna förståelse blir det heller inte märkligt när han jämför homosexuella och heterosexuella relationer som följer:

[O]fta baserar [bögar] sitt dejtande på att det måste vara en motsats på så sätt. Att så här ’jag kan bara dejta folk som är passiva, för jag är aktiv’ [...] Så skulle man ju aldrig resonera om man hade haft en heterosexuell relation!. – William

William gör här ett motstånd mot den gängse hegemoniska förståelsen av aktiv och passiv och förskjuter fokuspunkten från penetration till agens, varvid begreppen blir applicerbara på alla typer av sexuella konstellationer. Jag betraktar därför begreppen som element, vars betydelse är omstridd – även om det finns hegemonisk förståelse som jag kommer ägna mer analytiskt fokus på.⁶⁷

Patrik beskriver dynamiken mellan uppdelningen:

---

⁶⁷ Phillips & Winther Jørgensen, (1999), sid. 51

[N]är jag tänker på den aktiva, ser jag ändå framför mig en lång, muskulös man. [...] Det finns ju definitivt en laddning på Grindr⁶⁸ t ex. Där finns ju en helt annan aggressivitet hos de som är 'aktiva', man är mycket mer 'på' och ganska direkt tar kontakten, mer bestämmande. [...] [På klubbar] är det twinksarna⁶⁹ som går upp och strippar. Och kanske de som är mer muskulösa, de kanske inte står och dansar. Och däri kanske det ligger en förväntning av [twinksarna] ska bli uppraggade. – Patrik

Rasmus talar om samma tema:

Alltså, jag är ju ombytlig, men när jag känner för att vara den aktiva så tänder jag nog fan mer på stereotypen av den passive. Amen du vet, typ så här kort, söt, blond kanske? Putig rumpa. Och tvärtom när jag känner för att vara passiv. – Rasmus

Rasmus ombytliga roll tillåter honom att fritt växla mellan rollerna som aktiv och passiv, något som gör att han undviker att statistiskt hamna i någon av positionerna, men när han antar en roll riktas begäret åt den andra polen i dikotomin. Begär är något som verkar fungera genom dikotomi, eller för att gå i dialog med Butler en ”idealisering av den heterosexuella relationen”, något som jag benämner som heterocentrism. På det sättet kan anpassning till dikotomin göra att femininitet och maskulinitet kan omvandlas till symboliskt kapital i form av åtråvärde, så länge rådande heterocentriska hegemoni kvarstår.

Aktiv/Passiv-dikotomin schatterar sålunda *diskursivt* Connells begrepp ”Underordnad maskulinitet” i två undergrupper, där en av dem, Aktiva, äger mer maskulint kapital och subjektskap, och med den en genusbaserad makt med aktörskap och status gentemot den Passiva, som föga förvånande tillskrivs en femininitet utifrån vilken de förväntas exempelvis strippa, dansa, bli uppraggade och slutligen penetrerade. Mot denna bakgrund behöver möjligtvis vår genusetenskapliga förståelse av sexualitet breddas? Precis som kön fick en förståelse som performativitet och genus är det kanske dags att sexualiteten och dess performativitet genomgår samma omvandling? Dessa ovan beskrivna akter av begär och sexualitet är exempel på detta. Inte bara åt vilket kön som begärets riktning har, utan hur sexualitet appelleras på och hur dess performativitet gestaltas.

---

⁶⁸ En mobilapplikation för bögar i syfte att hitta främst sexuella kontakter, men även romantiska.

⁶⁹ Från engelskans *Twink*, en ung, ohårig, söt, oftast passiv, kille

Avslutande diskussion

Studien har genom ett tematiskt, diskursanalytiskt angreppssätt gjort en kartläggning av unga bögar i Skånes erfarenheter av, känslor inför och tankar kring maskulinitet. Då jag själv är en del av det undersökta fältet har jag i så hög utsträckning som möjligt försökt närma mig informanterna som kunskapsbärande subjekt. Efter raseringen av dikotomin ”forskande subjekt – studerat objekt” har den diskursanalytiska analysmetoden givit mig en viss (behövlig) distans, vilket har hjälpt mig i hanterandet av att vara en *outsider-within*-forskare.

Trots en initial förvirring: ”Är inte bögar män? Är inte fjollar bögar?” skiljer sig genuskonstruktionerna bakom tecken så som Man, Bög och Fjolla i mitt material på tre distinkta sätt:

”Man/män” förknippas med en ”naturlig” (läs heterosexuell) maskulinitet, något genuint och okonstlat, en koppling som cementeras genom ständig citering av hegemonisk maskulinitet för att skapa en illusorisk naturlig essens.

Bögen, däremot, underordnas de heterosexuella maskuliniteterna men är ändå inte homogen eller utanför allt förhandlande med det hegemoniska. Istället förändras och uppdelas maskuliniteten i förhållande till just olika ställningstagande kring det hegemoniska beroende på könade sexuella praktiker (aktiv/passiv), genusyttringar och olika mängder av maskulint kapital.

Fjollan är istället en diskursiv figur som bögen i synnerhet disidentifierar sig från. Fjollan är en kondenserad förståelse av det maskulina subjektets ultimata misslyckande.

I författningen av dessa slutsatser drar jag mig till minnes vad William en gång sa i något som måste liknas vid ett brandtal på ämnet om aktiv/passiv-dikotomisering:

För att det är ju någon sorts heterokonstruktion från början att man utgår från att någon måste vara ett hål! – William

Vår [bögars] förståelse av sex/romantik är i grunden heterocentrisk. Aktiv/Passiv-dikotomin blir därmed ett sätt för oss att göra det skeva i det som utgör ett brott mot (hetero)sexualitetsdiskursen, nämligen homosexualitet, till något greppbart. Med andra ord måste en dikotomisering göras för att få den (lilla) bögdiskursen greppbar i en stor heterocentrisk diskurs om begär. I denna dikotomi blir den Ombytliga det subversiva och

icke-interpellerade utanför diskursformationen, men även något som heller inte får något symboliskt kapital som dikotomin delar ut.

Centralt i maskulinitetsdiskursen är Fjollan, en diskursiv figur och nod som centrerar (dis)identifikationen av vårt könade subjekt. Connell beskriver homosexuella mäns maskuliniteter som underordnade då de misslyckas med att uppfylla kravet på heterosexualitet uppsatt av den hegemoniska maskuliniteten. Men kategorin splittras vidare internt av heterocentriska diskurser kring begär i aktiv/passiv-dikotomin och ställer upp en strikt genushierarki där Fjollan placeras i botten, och den hegemoniska maskuliniteten i toppen. Tal kring genusyttringar och begär centreras kring (disassociationen/disidentifikationen med) Fjollan, till synes oberoende av sin egen uppfattade genusperformativitet. I denna hierarki utmålas således inte ett krav på heterosexualitet utan på citerande av symbolisk maskulinitet. I den genuskonstellationen ingår förutom ett maskulint habitus även kravet på penetration. Genusstrukturen inom maskulinitetsdiskursen i "bögvärlden" präglas av ett maskulint imperativ, ett obligatorium att vara aktiv gentemot andra bögar och sig själv. Att misslyckas med detta placerar en lägst ned i den sexistiska hierarki som konstruerar förståelsen av genus och begär.

Vidare har min studie visat på bögars prekära position inom maskulinitetsdiskurser. Dels finns en stark medvetenhet av genus och maskulint kapital, något som ibland skapar ett behov för att korrigera och maskulinisera vårt habitus i syftet att hålla Fjollan frånvarande och markera vårt konstitutiva yttre. Samtidigt är relationen till den hegemoniska mansrollen en antagonistisk sådan, en relation mättad av ambivalens. Den hegemoniska maskuliniteten ses som den begärliga, auktoritetsgivande maskuliniteten, samtidigt som den bär med sig ett hot om förtryck och begränsning. Bögens position i förhandlandet av maskulinitet blir således en av ambivalens och dubbel bestraffning: Lyckas och du blir begränsad. Misslyckas och du blir omintetgjord, förtryckt och obegärd.

Frågan är hur dessa reproduktioner av sexism och genushierarkisering kan brytas? Ett bidrag till ett förståed i den processen är den här studien som syftar till att medvetandegöra, undersöka och dekonstruera det som jag och några av mina informanter vill bli kvitt: patriarkatet.

Referensförteckning

Litteratur

Bergström Göran & Boréus Kristina (red.), *Textens mening och makt metodbok i samhällsvetenskaplig text och diskursanalys*, 2012, Studentlitteratur Lund

Butler Judith, *Genustrubbel feminism och identitetens subversion*, (2007), andra tryckningen, Bokförlaget Daidalos AB

Connel R.W., *Maskuliniteter*, (2008), andra upplagan 1:a tryckningen, Bokförlaget Daidalos AB

Kendall Christopher & Martino Wayne, *Gendered outcast & sexual outlaws – sexual oppression and gender hierarchies in queer men’s lives*, (2012), Harrington Park Press

Kvale Steinar & Svend Brinkmann, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2009, Studentlitteratur Lund

Lykke, Nina, *Genusforskning – en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*, (2009), första upplagan, Liber AB

Lööv Anna Olovsdotter, *Maskulinitet i feminismens tjänst dragkingande som praktik, politik och begär*, (2014), Lunds Universitet

Madison Soyini D., *Critical Ethnography methods, ethics and performance*, (2012), SAGE publications,

Mulinari, Diana, *Forskarens biografi och situerad kunskapsproduktion*, (2005). I Lundqvist, åsa, karen Davis & Diana Mulinari (red.), *Att utmana vetandets gränser: En bok om metod, metodologi och epistemologi*. Malmö: Liber

Phillips Louise & Winther Joergensen Marianne, *Diskursanalys som teori och metod*, (2000), Studentlitteratur

Skeggs Beverley, *Att bli respektabel*, (1997), tredje tryckningen, Bokförlaget Daidalos AB

Widerberg Karin, *Kvalitativ forskning i praktiken*, 2002, Studentlitteratur Lund

Artiklar

Butler Judith, *Critically Queer*, (1993), GLQ Vol. I, sid. 17-32

Eguchi Shinsuke, *Negotiating Hegemonic Masculinity: The Rhetorical Strategy of "Straight-Acting" among Gay Men*, Journal of Intercultural Communication Research Vol. 38, No. 3, November 2009, pp. 193–209

Hsieh Hsiu-Fang & Shannon Sarah, *Three approaches to qualitative content analysis*, i Qualitative Health Research, Vol. 15 No. 19, november 2005 1277-1288

McCall Leslie, *Does gender fit? Bourdieu, feminism, and conceptions of social order*, Theory and Society **21**:837-867 1992, Kluwer Academic Publishers

Sánchez Francisco J. & Vilain Eric, *"Straight-acting gays": The relationship between masculine consciousness, anti-effimacy, and negative gay identity*, Arch Sex Behav (2012) 41:111-119

Sinja Shamsar & Back Les, *Making methods sociable: dialogue, ethics and authorship in qualitative research*, (2014), Qualitative Research Vol. 14(4) 473-487

Söderström Göran, *Homosexualitet – definitioner och roller*, 1/1997 sid. 18-34

Otryckta källor

Intervjuer

5 inspelade intervjuer. Inspelningar och utskrifter förvaras hos författaren

Bilaga 1.

Intervjuguide

Bakgrund

Var växte du upp?

Vad jobbar dina föräldrar med?

Vad är ditt favoritplagg?

Personliga relationer till genus

Vad är manlighet för dig? Känner du dig maskulin?

Vad betyder ”böig”?

Beskriv maskulinitet/femininitet. En mask/fem bög?

Hur tänker du dig en eventuell partner?

Är maskulinitet viktig för dig hos en ev partner? Skulle du kunna vara tillsammans med en ”fjolla”?

Berätta om en gång då du har känt dig genusmässigt malplacerad? För feminin/maskulin?

Berätta om när du känner dig mer feminin/maskulin. Bra/dålig känsla?

Erfarenheter och förståelser av ”gayvärlden”

Vad är dina erfarenheter av gayvärlden?

Vad har du för erfarenheter och känslor inför: ”Passiv/aktiv”, ”kuddbitare”, ”fjolla”

Beskriv din bild av ”den aktive”.

Beskriv din bild av ”den passive”.

Hur ser raggandet ut på gayklubbar? Vem raggas på vem? Är du bekväm med att ragga på folk? Berätta om en erfarenhet!